

A. S-án.

sta. adó. ság.

S.

nu volt y nagy őszoba, diasból ett

ó. =

lbank.

1017-33

ny.

or. évi végre-ivatnak nyerni igazoló f. évi adják mert a i nem

ember

óság.

evéves

jes el család-ohiva-

dalom i 2-3 övébb rodá- 16-43

Ó

zió

és

g-8)

os

ej-

g.

g.

g.

g.

g.

g.

g.

g.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felelős szerkesztő: Dr. Brajjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

LXXIV. évfolyam. 274 -szám.

Csütörtök, november 30

A választói reform igazi tartalma.

— november 30.

Bécsben tegnapelőtt kétszáz ezer ember vonult a parlament elé, hogy a Gautsch-kormányt az általános, titkos és közvetlen választójog tervének megvalósításában segédkezzen. Az óriási tömeg magában egyesítette Ausztria összes nemzetiségeit: németek, csehek, lengyelek, szlovének és olaszok mind együtt vonultak föl, hogy együtt tüntessenek az eszme mellett, mely mindannyiukat egyesíti és mindannyiuk érdekeinek kielégítésére vezet. A bécsi tüntetésnek pedig méltó visszhangja volt a sok vidéki város hasonló tüntetése mely épen úgy, mint az osztrák parlament tegnapelőtti nyugodt és méltóságos ülése, azt bizonyította, hogy a választójog eszméjének sikerült az annyira ellentétes osztrák pártérdekeket kiegyenlíteni, vagy legalább is egy közös küldem gondolatában ideiglenesen egyesíteni.

Ime, látjuk a korszellem legérettebb eszméjének óriási, szinte csodás hatását Ausztriában. Tudjuk, hogy az eszme most tulajdonképpen mitőlünk indult ki. Tudjuk, hogy eléinte épen Ausztria volt annak leghevesebb ellenzője. És most ime azt látjuk, hogy az általános titkos szavazati jog Ausztriában, a hol ellenezték, már győzedelmeskedik, már a béke és a békés együttműködés gyümölcseit termi, míg minálunk, a honnan kiindult, még egy lépéssel sem jutott közelebb teljesülése felé, melyet a kiváltságosok által rendezett műfordalom gátja visszaszorít.

Lehetetlen, hogy itt megálljunk. Lehetetlen, hogy a magyar nép megfosztassa magát egy olyan reformtól, a melyet Ausztria népe máris mint kincset dédelget.

Képzeltetetlen, hogy a magyar nép inkább küzdjön az osztályok kiváltságaiért, mint a maga jogáért. Hihetetlen, hogy nálunk az egész nemzet szavazatánál nagyobb lelkesedést kelthessen a nép körében nyolcvan vezényszó, melyet a kik hirdetik, soha még komolyan sem vettek!

Pedig, hogy az általános szavazati jogra vonatkozó kormányigéretnek mennyire komolyak és mennyire visszavonhatatlanok, azt leginkább bizonyítja a király tegnapi nyilatkozata:

„Az általános, egyenlő, közvetlen választói jog behozatala a parlamenti helyzetet egészségesebbé fogja tenni. Épen ezért behozatala szükséges és az eziránt megindult mozgalom többé már föl nem tartóztatható.”

A király is akarja, a kormány is akarja, a nép pedig csak nem ellenzi?

Épen ezért a küzdelemnek más vége nem lehet, mint csakis az, hogy az általános titkos szavazati jog minden nacionalista ámitás, mindenféle műfordalom, minden osztályfondorkodás dacára, minálunk is győzni fog. Mert az általános szavazati jog, mely a népet a saját sorsának igazi intézőjévé, a saját maga törvényhozójává teszi, ha győz, egyúttal magában foglalja nemcsak a népjóléti reformoknak, nemcsak az egyenlőség és testvériség eszméinek, de a nép által alkotott igazi nemzet minden vágyainak diadalát is!

E nemzeti vágyak diadalát gátolják mindazok, akik ámitó nemzeti jelszavak mögül az általános szavazati jog létesülésének gáncsot vetnek!

Gépszövetkezeti műhely Nagybecskereken.

— november 30.

Rég elismert dolog, hogy vidéken csendes, józan, szakképzett gépész ritkán kapható, mivel azok, kik ily tulajdonsággal bírnak, rendszerint nagyobb uradalmaiban, gyárakban, de legtöbbször a külföldön oly kereset után néz, hol egész éven át foglalkozást nyerve, a gazdának rendelkezésére sem állhatnak. Ennélfogva géptulajdonosaink legtöbbször arra van utalva, hogy jó gépész hiányában, bármily vá- és fémpart nem tanult s csak oklevéllel bíró, de szakmerte nélküli, ugynevezett „gépkezőt” alkalmazzon, ki is a nagy vagyont képező gépeket rövid idő alatt olyanmódon tönkre teszi, hogy az ócska vasként, vagy a legjobb esetben nagyon olcsó áron eladásra kerül.

Ezen visszas állapot megszüntetésére mozgalom indult meg egy szövetkezeti műhely létesítésére Nagybecskereken, hol a szakképzett gépészeket egész éven át foglalkoztatnák, úgy hogy a gépészek a cséplési időnyre a géptulajdonos szövetkezeti tagokhoz rendelkezésére állanának.

E műhelyben a cséplési időnyen kívül, elsősorban a szövetkezeti tagok gépjének javítását, melyet a szövetkezet kezeléssel és anyagszállítással együtt is elvállalna, továbbá cséplőgépek és lokomobilok átalakítását végeznék, végül pedig kisebb gazdasági gépek gyártásával, mint p. o. ökök, szecskavágók, répvágók, borozók és kukoricamorzsolók foglalkoznának, melyek is csekély munkagépet igényelnek és dacára annak, nagy hasznot hoznának. Ily kisebb gazdasági gépjárak Csehországban százával vannak azonban gyártmányaiknak legnagyobb részét Magyarországon helyezik el.

Amit már fent említettük, a szövetkezet tagjaitól előforduló gépjének teljes kezelését, jókarbantartását, szállítást azokhoz olaját, töltőanyagot és mindenemű kellék-eket oly alacsony áron, melyek az eddigi költségeknél sokkal olcsóbbak, de viszont biztosított nyernének arra nézve, hogy gépjük mindentör a legjobb állapot-

A „TORONTAL” tárcája.

Mirvoline.

— Tréfálni akaraz! Nem hiszem, hogy a zenéhez is értenél! — kiáltották a művészek, a mikor Mirvoline elővette fuvoláját.

Festő barátjuk ötletessége szédítő, tehetősége nagy s talán azon se csodálkozhatnának túlságosan, ha egy napon a Wagner-irányt tenné semmivé egy új eredeti operával. Csak egy hibája van, hogy gyakran eltűnik körükből s ilyenkor nem tudják, mit csinál. Néhányan azt hitték, hogy valamikor bizarr tanulmányképpel pályázik a nagy aranyéremre, mások azzal gyanúsították, hogy munkas zubbonyban forradalmi eszméket terjeszt valamelyik külvárosi csapszékben. Az ábrándozók halgattak. Ők biztosra vették, hogy Mirvoline nihilista, aki hatalmas szellemével előb-utóbb megjavítja a korhadó társadalmi rendet.

Mirvoline tudniillik anyai ágról orosz volt. Sokan „muzska medvé”-nek nevezték őt. Pergamentzinű, csontos arc, szláv típusu fejforma voltak főattrakciói. Ezekon kívül még rosszul is öltözött s csunya hosszú esőköpenyben járt egész nap.

— Uram, — szolt Mirvoline a fentebb jelzett napon — ez a fuvola ifju koromban az éhhaláltól mentett meg.

A művészek hangos hurrah-ba törtek ki. Ittak a festő egészségére.

— Figyeljétek! — szolt ismét a festő. — Képzeltétek el egy jó étvágyu, üres zsebű ifjut, ki hamar elvégezte a nyomor iskoláját: ime ez volt a „muzska medvé” tizenhété éves korában. Sokat nélkülöztem abban az időben. Olcsó pénzért rajzoltam, hogy legyen mit ennem, nehogy rászoruljak egy jövedelmezőbb keresetre: a koldulásra. Egy este, amint éhesen megyek az utcán, egy rongyos cigánygyerek halad el mellett. Hóna alatt hegedűt szorongatott s valami duhaj nótát füttyörézt. Irigykedve követtem a jókedvű kis fiut. Befordult egy házba, az udvar közepén előranta hegedűjét s egyszerre kitárult ajtó, ablak s hullott a sarkjába a sok réz-és ezüstpéoz. Három pernyi muzsikálásért tiz-tizenkét sous-t kapott!

— Ha úgy rajzolásék, ahogy ez a kölyök muzsikál, — gondoltam — egy sous sem keresnék. Vonjuk le a következtetést: jobb rosszul hegedülni. Fordítok egyet a művészetben s e helyett muzsikusnak csapok fel. Ugy, mint ez a kis cigány, én is fogok tudni cincogni.

Volt egy rozsdás fegyverem; apai örökség. Nehozza váltam meg tőle, de hiába, a muzsák áldozatot követelnek. — vittem a zálogházba. Tudtam, hogy hegedűt nem vehetek az araból, se baj, megelégszem én egy fuvolával is.

— Három frank 40 sous; — makaeszkodott a kereskedő.

— Jó, no, nem alkuszom, de mutassa meg, hogyan játszanak rajta.

— Így. A végén belefujunk, a lyukakat pedig hol kinyitjuk, hol befojuk az ujjunkkal.

— Eég! Csak a gazdag ér rá tanuim. A szegénynek ni es vesztegetni való ideje.

Fizettem és távoztam.

Mirvolina hallgatói nevetésre fakadtak.

— Ily merészség! Eredeti ötlet!

— Én is a hómom sli csapatam a fuvolát

— folytatta Mirvolina komolyan — és a külváros felé igyekeztem. De alig lépek kettőt, valaki megfogja kabátomat:

— Muzsikus ön, uram.

— Hát nem látja? Bocssáson, sietek.

— Ne menjen, hallgasson meg! Az angyalok vezették önt erre! Ott lakunk a másik srákon, a negyedik emeleten. A gazdám ma estélyi rendez s a hegedűs, ki megfogadott, megszökött az előeggel. Nagy zavarban vagyunk s most muzsikusért kergettek. Az Istenert, jöjjön! Szép pénzt kereshet!

Hadarva beszélt és én nem jutottam szóhoz. De mit is feleltem volna? Utra keltem, hogy felhajszoljam a szereacsémet, s most az jön az utamba. Az idegen csak tolt maga előtt. Fel-tuszkolt a negyedik emeletre s mint a bomba rontott be gazdájához:

— Itt a művész!

Egy öreg polgár jóakarattal szolt hozzám:

— Valóban, nagy zavarból ment ki uram, hálás leszek érte. Husz frank, az igaz, csekély összeg egy művésznek, de tekintve, hogy az a másik gazember megszökött az előeggel...

Közbavágtam:

— Én flótás vagyok. S ha talán önök hegedűt keresnek...

UJDONSÁGOK

női felöltőkben stb. megérkeztek.

Kovács Gedeon Nagybecskerek.

Telefon 141.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

December 2. Közig. tanfolyamhallgatók estélye.
 „ 9. Raczkovics-bizottság ülése.
 „ 10. Estély az árvaház alapja javára.
 „ 11. Közig. bizottság ülése.

— **Pénzügyi kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterrelők Quint Jakab nagybecskereki pénzügyi számvisztet pénzügyi számellenőrré végleges minőségben a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

— **A Raczkovics-bizottság ülése.** A Raczkovics-féle leányiskola felügyelő bizottsága december 9-ikén d. e. 11 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart a következő tárgysorozat-tal: A Raczkovics-alap 1904. évi zárszámadása. — A Raczkovics-alap 1906. évi költségelirányzata. — Özv. Berár Angelina kérvénye fizetés felmentés iránt. — Tellesky Kristóf jelentése a vizgát eredményéről. — Az igazgató-tanítónő előterjesztése az iskolafelügyelő egyrészenek csukott helyiségül leendő átalakítása iránt. — Ösztöndíjak. És a még befolyó ügyek.

— **Városi tisztviselők választása Nagy-kikindán.** Miat Nagy-kikindáról írják. Nagy-kikinda r. t. város képviselőtestülete f. hó 27-én Jankó Ágoston alispán elnöklété alatt közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgyát az üresedésben volt hivatalok betöltése képezte. Az első jegyzői állásra névze véleményeltérések merülvén fel, azt a napirendről levették és elhalasztották. Adó-tisztnek Veszelinovits Milánt, írnoknak Vlachovits Pál és Vilovazky Bozsidart választották meg.

— **Jegyző-választás.** Románszentmihály községben tegnap tartották meg a községi jegyző-választást Petkó Zoltán h. főszolgabíró elnöklété alatt. Egyhangulag Kirillovics György német-szentpéteri segédjegyzőt választották meg jegyzővé.

— **Estély az árvaház javára.** A Nagybecskereken létesítendő árvaház alapja javára az árvaházi bizottság folyó évi december hó 10-én, vasárnap a városi színházban hangverseny-estélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Mendelssohn: „Hangverseny“, két zongorán előadják Schnell Alfrédné urnő és

ban, mindenkor üzemképesen rendelkezésükre legyen. A szövetséget az általa kivezényelt gépeket munkában a művezető által több ízben felülvizsgáltatná, a netán észlelt szabálytalanságot azonnal megszüntetné, sőt szükség esetén a gépeket állásából elmozdítja és helyette a műhelyből, hol néhány munkás a cséplési idényben is állandóan fentartatnánk, más gépeket rendelne ki.

A szövetségetnél foglalkoztatott munkások — kivéve a tanoncok — mindegyike szintén tartozna a szövetséget kötelekbe lépni, miáltal is a vállalat részesevé válván, annak érdekeit maguk is minden erejükkel előmozdítanak. A munkások szövetségi részvevőiket hetibérből való levonások alakjában is fizethetnék be.

Az alkalmazott munkások magukat a külön kidolgozandó műhely és munkarendnek mindenben alávetni tartoznának, közvetlen előjárójuk a művezető volna, kinek határozata ellen azonban az igazgatósághoz és harmadfokon a közgyűléshez felelbezhethetnek.

A szövetséget géptulajdonos tagjainak a következő feltételek mellett, illetve táblázat szerinti bocsájtana gépeket rendelkezésére és pedig: I. csoport 6 HP. és azon felüli gépekhez. Ezen csoport szerint a szövetséget állítana gépeket, fűtőt, adna kenőolajat, tömítéseket és mindennemű technikai cikket, a gépeket javítja, ezeket rendben tartatja, a cséplési idényben pedig a művezető vagy alkalmazott főgépész által többször felülvizsgáltatná és végül ezeknek üzemben kívül való helyezése alkalmával felülvizsgáltatná, vajjon rendben tettek-e el. II. csoport 5 HP. és azonfelüli gépek.

A szövetséget adna gépeket, vállalja a javítást, munkaközben pedig a gépet és a gépeket mint az első csoportban, felülvizsgáltatná. (Fűtő, olaj és mindennemű anyag nélkül.)

III. csoport. Ezen csoportban volnának a 6 HP. aluli cséplőkészletek, ide továbbá az oly állapotban levő cséplőkészletek sorolandók, melyeknek javítását és karbantartását a szövetséget általánososságban nem vállalhatná, hanem eset-ről-esetre a műhelyfőnökséggel külön megállapodás tárgyát képezné.

A létesítendő „Géptulajdonosok és gépezetek műhely-szövetsége“ atvanná az üzemben lévő és Braun Armin tulajdonát képező gépműhelyt, mely a Temesvári ut végén a Nagybecskerek-Vámbáz vasúti állomással szemben 15 holdnyi területen fekszik, fekvésénél fogva minden igényt kielégít, amennyiben a hajózható Béga-ig 300 méter távolságban van, továbbá a város ezen részén ólósó munkaslakások főlős számban kaphatók.

Braun Armin hajlandósk nyilatkozik gépműhelyét becsárban átadni, mely becsülés közös becsülők által végeztetve, az összegnek negyed-részt szövetségettel jegyekben fogadja el.

— **Mindegy.** Nem ragaszkodunk a vonós hangszerhez. Megy vagyok győződve, hogy Hortense leányom zongorajátékát ön épp oly művészesen fogja kísélni, mint az hegedűs

— **Téved uram,** tehetségem korlátok . . . Csalódní fognak bennem . . .

— **Csak semmi szerénykedés!** Honnan szerezzek én öt perc alatt más muzsikust? Játsszik ahogy játszik. Punktum

— **Önbizalmam visszatért.** Megegyeztünk, hogy egy óra múlva az estélyhez illő tolettben visszatérek és — előleg nélkül, de barátságos közszorítással távoztam.

— **Az ötözködéssel csakhamar rendben voltam.** Kopott kabátomat betintáztam, ahol éppen kellett, a fésülködésre azonban nem értem rá, mert időközben felébredt lelkiismeretem azt parancsolta, hogy a kötelességem után lassak. Bátoratlanul nyultam fuvolám után, forgattam azt s végre ajkamhoz emeltem. Eleinte csak halkán szuszogott. De nekifohászkoztam s az első sipító hangra úgy megijedtem, hogy csaknem kiejtettem azt kezemből.

— **Nem fuvolázom,** határoztam el sőtétem. Az utolsó pillanatban valami ügyes fortélylyal fogom kivágni magamat. Egész uton gondolkodtam, de még a második emeleten se jutott elfogadható ötlet az eszembe. Lésjtem hangszeremet a lépcsőre? Akkor, az igaz, nem játszhatom rajta, de vége a tiszteletdíjnak is. Csusztassam a karszékek közé, hogy a vendégek összetiporják? Akkor a fuvola árát megtérítik ugyan, de ez a furfang nem hozzám méltó. Mihez fogjak? Semmiesetre sem játszhatom: az első hang elarúlna teljes járatlanságomat.

— **Már az előszobában álltam.** Rettentő zugás támadt fejemben. Még nem késő! Kiosonhatok, de e pillanatban az ajtóban álló szolgáló beszélt: — Miroline ur.

— **A petroleum-világítás,** a ragyogó arany kárpit, a hölgyek izléstelen, felicomázott ruháitól visszatért bátorságom. A ház urnőjének elragadtatással magasztaltam az előkelő berendezést, a butorok ötletes elhelyezését. Hogy kellően indokoljam, miért nem vagyok még a zeneakadémia tanára, elmondtam gyermekkorom nélkülözéseit, kora árvaságomat, egész este akkor nyílt először igaz szóra ajkam.

A hölgyek megilletődve seroglettek körém. A szalonban siri csend volt, könyvekbe fult a hangom is. De hirtelen, mint az itéletnap trombita, felzúgott a zongorán az első akkord. Krétafehéren tamolyogtam a zongorához.

Hortense mélyzó tekintettel kérdezte, mit játszunk.

— **Nekem tökéletesen mindegy — feleltem.**

— **Játsszunk a Mondschein-sonátát,** vagy a Velencei éjt?

— **Akár mind a kettőt.**

— **Kezdjük hát a sonátával — szolt Hortense.**

— **A verejték nagy cseppekben** ült ki homlokomra. Mögöttem halk suttogás támadt.

— **A művész rosszul van.** A mult emlékei felizgatták szegényt . . .

— **A mult emlékei? Helyes! Ó, mennyei,** megváltó szózat!

— **Egy pillanattal később a fuvolám a földön** s én magam lehunyt szemekkel a mögöttem állók karjai közt feküdtem.

— **Óriási zűrzavar támadt erre.**

— **Ecetet! Orvost! Friss levegőt!** A művész elájult! — mondták nagy össze-visszaságban.

— **Aztán dörzsöltek,** lecsoltak, felemeittek, kivittek a levegőre.

— **Hol vagyok? — kérdeztem bágyadtan.**

— **Bocsánat, — kértem a házigazdát — meg-** zavartam a multságukat. Tudtam előre . . . Gyöngye idegeim . . . Mindig elajulok, ha gyermekéveim nyomoráról beszélek . . . De a hölgyek kívánták . . .

— **A körültem állók intettek,** ne beszéljek. A beszéd izgat. Én annál lazábban folytattam. Kijelentettem, hogy fél óra múlva kötelességem a zongora mellé szólni, ennyi idő kell rá, míg kissé kipihenem az este izgalmát s hogy életem kockázatásával sem hagyhatom cserben a kisasszonyt.

— **A hangversenyt nem tartjuk meg — nyugtatott meg házigazdám. — Leányom is el-** ajult az ijedségtől. Majd egyik barátja játszik helyette s a fiatalok táncolnak.

— **Egy óraegyeddél később,** hónom alatt tartva fuvolámat, éppen oly vidáman füttyörészve ballagtam az utcán, mint az a kis cigánygyerek.

Eugène Guénin.

Zelina Vencel ur. 2. Dalok, énekli Hirtenstein Rózsika urhölgy. 3. „Zrinyi Ilona nikodémiai lakomája“, irta Veér Pál, szavalja Mayer Jenő, zongorán kíséri Herr György. 4. Grell: „Duettins concertante“, előadják Schnell Alfrédné urnő (zongora), Struss Serafin (gordonka) és Steinbach Béla (gordonka). 5. „Maggjött a papa“, vigijáték egy felvonásban, irta Erdélyi Zoltán. A papa — Brunet József; Pali — Kupuszároovits Jenő; Rózsika — Novák Hedvig urhölgy. 6. Veit: vonósötös, előadják Szabó Béla (I. hegedű), Zelina Vencel (II. hegedű), Rippka Imre (mély hegedű), Struss Serafin (I. gordonka) és Steinbach Béla (II. gordonka). 7. Dalok, énekli Hirtenstein Rózsika urhölgy. 8. Cherubini: „Nyitány“, két zongorán 8 kézre előadják: Fein Vilma, Herr Anna, Rippka Gizella urhölgyek és Schnell Alfrédné urnő. Kezdeté este 8 órakor. Hangverseny után tánc a kaszinó disztermében.

Az árvaházi bizottság, mely Franz J. L. elnöklésével kedden ülést tartott, a hangversenyt rendező bizottság elnökévé egyhangulag megválasztotta Struss Szerafin bankfőnököt.

— **Szomorú statisztika.** Az országos közegészségügyi statisztikai hivatal jelentése, mely időről-időre napvilágot lát, igen elszomorító adatokat tartalmaz. Fogy a magyar nation. Az utolsó két esztendőben hazánkban több ember halt meg, mint a magyar született. Különösen az öregebb emberek között arat dusan a halál s ennek ellenében nem nyújt vigaszt a születési arány sem. Majdnem minden városban ilyen képe van az anyakönyvi statisztikáknak. A jelentés szerint ennek a helyzetnek az oka ismeretlen. Veszedelmes járvány nem pusztított mostanában az országban s a koporsók száma mégis egyre szaporodik. Az intező körök keresik a baj csirját s a tudomány segítségével hihetőleg meg is találják.

— **András napja.** A nép körében András napját időhatároló napnak tekintik, mert ezután már decemberben, az első téli hónapban vagyunk. A „rég jó időkben“ ilyenkor tartotta meg a gazda a nagy disznótort, sok ünnepes hű hóval látva el magát élelmiszerekkel télire. Ma már, mint minden névnapnak, megcsökkent a jelentősége András apostol napjának s színe is, poezise is megfakult. Az Andráskor tulnyomó része ma Andorrá, Endrévé finomult s András napján főképpen őket kell keresnünk s akikre rátalálunk, szívesen köszönjük őket. Nagybecskereken az András-Andor-Endréknak természetesen szintén kijutott az üdvözlésből. Így nagyszámmal kereste föl a jóbarátok és ismerősök serege Marton Andor m. gazd. előad. vendégszerető hazát, Kovács András kegyesrendi tanárt és dr. Bánlaky András tb. árvászéki ülnököt, mindnyájukat elhalmozták jókívánságokkal.

— **Az Omke köréből.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap tartotta választmányi ülését Budapesten. Az ülésen Sándor Pál elnökölt. A Léway Béla dr. által előterjesztett főtítkári jelentést a választmány helyesléssel vette tudomásul, ugyancsak helyesléssel fogadta az Egyesülés legközelebbi munka-programmjára vonatkozó előterjesztéseket, melyek közül kiemeljük a városi követségügyét. Beck Géza titkár jelentette ezután, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta az Egyesülés tagjainak száma 1122 taggal szaporodott, majd a vidéki kerületek szervezeti szabályainak módosítására vonatkozó előterjesztését tette meg, melyet egyhangulag elfogadtak. Az Egyesülés Léway főtítkár és Beck titkár által ismertetett működését és eredményeit köszönettel vette tudomásul a választmány, örömmel fejezte ki a kereskedelem érdekeit figyelembe vevő azon irányzat fölött, melyet ez ügyekben a kereskedelmi miniszter részéről tapasztalt. Glücksthal Samu dr. ügyész jelentette, hogy a 40 koronán aluli köve-telesek behajására szervezett ügyvédi hálózat majdnem az egész ország területén letesítve van már s kérte a választmány engedélyét, hogy e szervezet december hónap 1-ével működésbe hozathassék. A választmány e közhasznú intézménynek a kért időben való működésbe hozatalát az O. M. K. E. tagjai számára elhatározta. Az Egyesülés ügyésze ismertette továbbá általános tetszés közt a váltóóvás reformjának kérdésében készített előadói javaslatát, azt ajánlván, hogy a váltóóvást belga mintára a posta teljesítse. A választmány annak kimondása mellett, hogy a reformot szükségesnek tartja, a javaslatot a részletek tárgyalására az igazgatóság által egybehívandó szak- tanácskozomány elé utasította. Végül Korein Dezső (Szombathely) indítványára megbizta a választmány az elnökséget, hogy a bírói és hatósági

kézbesítések egyszerűsítésének kérdését tegye tanulmány tárgyává és az erre vonatkozó előterjesztéseket tegye meg.

A kereskedő ifjak Szilveszter-estéje. A nagybecskereki kereskedő ifjak egylete Guttman Mór egyleti elnök elnöklése alatt kedden este vigalmi bizottsági ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a folyó évi Szilveszter-estélyt a Korona-szálló kávéház és éttermében tartják meg. Az idei Szilveszter-estély rendkívül fényesnek ígérkezik, amennyiben a hagyományos táncvigalmat szép műsor fogja megelőzni. A város műkedvelőinek színe-javát sikerült a buzgó rendezőségnek a szerepek elvállalására megnyerni. Dr. Kardos Samu humoros felolvasással, Robitsék Sándor szólóénekekkel, Ferencné Pogány Margit úrnő, jónévű cimbalomművész és Zavisics Natália úrnő zeneszámokkal, Novák Hedvig úrnő és Borsodi Lajos, utóbbinak egy alkalmi verses dialógjával, Fuchs Ilonka úrnő pedig alkalmi szavalattal fogják az est fényét emelni. A szükséges előkészületek már javában folynak.

Megyebizottsági tagok választása Temesvármegyében. Temesvárról írják: Temesvármegyénél megtartott összes törvényhatósági bizottsági tagválasztásoknál csufosan megbuktak a Temesvármegyei Egyesült ellenzék jelöltjei, ami kétségtelen jele annak, hogy a megyében a választóközönség nem lelkesedik a koalícióért. A választások mindenütt rendben folytak le.

Fokról-fokra A temesvári közkórházban tegnap éjjel egy sokat zaklatott, nyugtalan emberélet nyert befejezést. Watzál Árpád foglalkozás nélküli ember hunyta le 43 éves korában szemeit örökre. Az elhunyt atyja jó módú ügyvéd, testvérbátyja pedig, néhai Watzál Jenő egyidőben Temesvár város belvárosi kerületi kapitánya volt. Az elhunyt nagyon hanylvetett életet élt. Rendes lakása sohasem volt; amióta a szülői házból elkerült, semmi foglalkozást nem üzött, iskoláit nem végezte el, s különösen az utóbbi időben tisztán csavargó-életet élt. Gyenge szervezetét ez az élet teljesen szétrombolta. Nemrég nagybeteg került a városi közkórházba, ahol most ez az élet befejezést nyert.

Lovak a vonat alatt. Lippáról írják: Nagy riadalom okozója volt tegnapelőtt estefelé Lippán két megbokrosodott ló, amelyek a lippai zárda tulajdonai voltak. Kocsisuk, Gepfert Michel szalmát szállított, mikor a lovak az utcán megvadultak, a kocsi nem bírta őket megfékezni, maga is a lovak közé esett s súlyosan megsérült. Az így megszabadult lovak vadul vágattak az utcákon, majd a hidon át a vasuti sorompóig, amely épp le volt engedve, mert egy tehervonat haladt Arad felé. A lovak a vassorompót áttörték s az ott elhaladó mozdony elé kerültek. Az előtette mind a kettőt, de csak az egyiket gázolta el, a másik súlyos sérülésekkel szabadult.

Párbeszéd. — A Borzasztó náthám van, nem bírok belőle kijönni.

B. Az csak kicsi baj; de én a fizetésemből nem jövök ki.

Iskolásgyermekek tolvajszövetkezete. Temesvárott az utóbbi napokban a színházból hazafelé tartó közönség körében számos zsebtolvajlás fordult elő. A temesvári rendőrség most nyomára jött annak, hogy itt egy jól szervezett 10—15 tagból álló tolvajszövetkezet működik, mely csupa 10—14 éves iskolásgyermekből áll. A tegnapelőtt a Józsefvárosban Hauschild Mátyás szijgyártónál elkövetett betörés tetteseit a most folyó nyomozás valószínűleg e szövetkezet tagjai közül fogja kideríteni.

Támadás az országúton. Berlován Alexa lippai földművest tegnapelőtt a lippai országúton megtámadta Demeter Florea hosszúszerű gazda és a gyantatlanul haladó Berlovánt hét késszurással megsebezte. Berlován vértől borítva rogyott össze s arramenő parasztlak szállították lakására, ahol most élet-halál között lebeg. Demetert a csendőrség letartóztatta. Vallatásánál kitűnt, hogy a merényletet boszúból követte el.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Kedvező jelek.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mig egyrészt a helyzet összekavarodása, kivált némely törvényhatóság renitens magatartása és az önkényes törvénymagyarítás leplebe burkolt nyílt törvénytörés következtében napról napra kuszább képet mutat, addig félhivatalos részről találoán mutatnak rá olyan kedvező jelekre és tünetekre, amelyek az állapotok javulásának előjelül tekinthetők. Ilyen elsősorban a komáromi főispán esküvétele, mely kivált a városnál egész rendben folyt le.

Érdekes az is, hogy illetékes jogász-körökben mindinkább tért hódít az a felfogás, melynek dr. Keleti Ferenc a Pester Lloyd mai számában kifejezést is ad, hogy a hivatali eskü letétele a hivatalos jogok és köteleességek gyakorlásának sem feltételét, sem alapját nem képezi. A hivatali eskü tulajdonképpen annak a korszaknak egy maradványa, mikor az egyházi befolyás uralkodott az állami élet fölött. Attól a perctől fogva, mikor a király a kinevezést aláírta, az illető tisztviselő nemcsak köteles, de jogosult is hivatali működésének teljesítésére. Az állami érdek szempontjából az a felfogás merővadó, hogy az állami szolgálat oly egyének alkalmazását teszi szükségessé, kik eskütétel nélkül is, a haza iránti szeretettől, a király és az alkotmány iránti hűségétől, a közérdek és a közjó iránti odaadástól vezéreltetve hivatali köteleseiket lelkiismeretesen teljesítik, kiknél tehát a hivatali eskü letétele nem képez szükségszerű biztosítékot.

Nagy hatást kelt a Budapesti Napló mai vezércikke is, mely leszögezi egyik Bánffyista lapnak a királyhoz intézett azon kijelentését, hogy az összes udvarképes elemek a király ellen vannak, a király mellett pedig csak a „csöcselék” Bismarik tehát végre, hogy nem a nép harcol, hanem a kiváltságos osztályok ügynökei és balekjei. A harc azért összpont sul a főispánok ellen, mert ezek hozzák magukkal a népjogok érvényesülésének, az általános szavazati jognak a politikáját.

Az új Róma — az általános szavazati jog — folytatja hódító körutját Ausztriában s már hetek mulva törvénynyé válik az általános szavazati jog. Ezzel végképen összeomlott az a gunyos kételkedés, mely a királynak a demokratikus reformok iránti őszinte rokonszenvét kétségbevonta. Most már senki sem kételkedhet abban, hogy ő felsége a népjogok érvényesüléséért, a törvényhozói hatalomnak a népakaratra való ruházásától nem az állam felbomlását, hanem az állam megizmosodását várja. Ez a tény jellemzi a helyzetet s ez szabja meg világosan a kormány további magatartását.

Vigyázó gróf kiutasítása.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Vigyázó Ferenc gróf, a pestmegyei „ellenalispán helyettes” ma délelőtt megjelent a vármegyeházán. Gersich rendőrfelügyelő felszólította, hogy távozzék. Vigyázó gróf kijelentette, hogy az erőszaknak enged s ezzel távozott a vármegyeházáról.

Vezérő bizottság a Lukácsfürdőben.

Budapest, november 30. (A „Torontál” ered. táv.) A szövetkezett ellenzék vezérő bizottsága hétfőn, december hó negyedikén délután 5 órakor a Lukácsfürdőben, ahol a szövetkezett baloldal elnöke, Kossuth Ferenc jelenleg gyógykezelés végett tartózkodik, ülést tart.

A nemzetközi parlament.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Brüsszelből sürgönyzik, a nemzetközi parlament előkészítő bizottsága, melynek Apponyi Albert gróf is tagja, ott ülést tartott. A bizottság egyhangulag konstatálta, hogy a nemzetközi parlament eszméje még korai. Ezután az ülést a jövő hónapra halasztották.

A görög király Bécsben.

Budapest, november 30. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből jelentik, a görög király hétfőn odaérkezik, ahol körülbelül egy hétig marad. Jó forrásból hírül adják, hogy a görög királynak politikai tartalmu megbeszélései lesznek uralkodókkal, valamint külügyminiszterünkkel. E megbeszélések fő tárgya a görög-román konfliktus lesz, melynek elintézése foglalkoztatja főképpen a görög királyt. Szóba kerül majd ezenfelül a macedóniai helyzet és kétségtelen, hogy a görög király ez alkalommal is azt fogja kifejezni, hogy politikája teljes

egyetértésben van Ausztria-Magyarországgal. E kérdésben a görög politika tudva-levően éles ellentétben van azzal a politikával, melyet Bulgáriában a macedón bizottság kezdeményezett és a mely politika Macedóniának Bulgáriához való csatlakozását kívánja.

Az orosz forrongás.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Oroszországból ma érkezett hírek nagyon pesszimiztikusan szólnak. Az összes pétérvári levelezők tudósításai egybehangzón konstatálják, hogy az orosz fővárost ismét az általános sztrájk réme fenyegeti és a tengerészek forradalmi mozgalma terjedelemben növekedett. Witte kormánya már ily rövid idővel megalakulása után is rászorult az átalakításra. A Journal levelezője konstatálja, hogy a gyárüzemekben beállt fennakadás csak magában Pétervárott 60.000 munkást foszt meg a kenyérétől. A forradalmi bizottság újból az általános sztrájjal fenyegetőzik.

Budapest, november 30. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szentpétervárról jelentik, Durnovo belügyminiszter beadta lemondását. A városban 75.000 munkás van kenyér nélkül.

Játék a tüzzel.

Budapest, november 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Csongrádról sürgönyzik, a Csongrád melletti tanyán Justin Gáspár birtokos 5 éves kislánya gyufával játszott, miközben ruhája meggyulladt s a szerencsétlen gyermek úgy összeégett, hogy sebébe behalt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. november 30.

A készárúzet hivatalos árjegyzősei:

B u z s	Kilós	100 kilogr. ára		100 kilogr. ára	
		kor-461	kor-ig	kor-461	kor-ig
Tiszavidéki új	76	16.95	17.15	79	17.30
Pestvidéki új	76	16.85	17.00	79	17.20
Bánsági új	76	16.85	17.20	79	17.45
Bácskai új	76	17.05	17.30	79	—
Rozs elsőrendű				13.80	14.00
„ másodrendű				13.60	13.90
Árpa takarmány				14.80	15.50
„ égetni való				—	—
„ sörfőzésre való				—	—
Zab				15.00	15.00
Tengeri bálnagyi				—	—
„ másnagyi				—	—
Reposz bálnagyi				—	—
„ másnagyi				—	—

Határidő-üzel.

Budapest, november 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén tartott árak voltak. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	17.16
Buza (1906. októberre)	16.70
Rozs (áprilisra)	14.24
Tengeri (májusra)	13.68
Zab (áprilisra)	14.20

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. október hó 1-től.

É r k e z i k:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Panesováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

I n d u l:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Legnagyobb választék.

Legszolidabb kivitel.

Olcsó áraink feltűnést keltenek!

Ajánlunk:

Női egos cipőt . frt 2.50

Női füzös cipőt . frt 2.75

Női gombos cipőt . frt 3.—

Női füzös cipőt (Box-Calf-bőr) . frt 4.—

Igazi Godyerár
világ-oszma
 a jelenkor elismert legjobb labbelije

Férfi egos cipőt . frt 2.50

Férfi füzös cipőt . frt 3.—

Női gombos posztó cipőt, bőrkörű . frt 2.—

Csak saját gyártmány.

Női füzös cipőt erős bőrből, meleg beléssel . frt 2.75

Posztó telecipőt sarkos . frt 1.—

Füzös cipőt leányok részére . frt 1.60

Gombos cipőt leányok részére . frt 1.70

Férfi egos cipőt posztóból erős borlással, dupla talp . frt 4.25

Színes Micadó cipőt urak, hölgyek és gyermekek részére 60 kr-tól . frt 1.—ig.

„TURUL” cipőgyár részvénytársaság.
 Főraktár: Hunyady(fő)-utca, azelőtt MÖDLINGI CIPŐÁRU-RAKTÁR,
 NAGYBECSKEREK. (13-15.7)

Elegáns façon.

A gyári árak a talpakban be vannak vésve.

Szabott gyári árak.

Prima, válogatott rózsaburgonya

kapható

Kónya Ferencnél,

Nagybecskerek.

(1.02-3.5)

Szőlővessző.

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort.

Oltani, permetezni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll

Leírását és árjegyzékét

ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mér-

sékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és

gyökeres Delaware

vessző eladás. Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged.

Központi iroda: Felső-Szeged Somogy m.

(648-60.26)

A kis Jézuskának

ajánljuk dus választékú raktárunkat karácsonyi ajándékokul:

játékszerekben.

Hölgyeknek és férfiaknak:

Dizsműárukat és kézimunkákat.

Hölgyeknek és leányoknak:

Kötényeket és Juponokat.

1003-3.2

Továbbá hölgyeknek és férfiaknak:

Ingek, gallérok, kézelők és nyakkendőket

a legújabb mintákban.

BENÓ TESTVÉREK,

azelőtt Kokits A. F.

Postamegrendeléseket szívesen és pontosan eszközlünk.

ÉRTESETÉS!

AZ

ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ

hirdetési osztálya Budapesten.

tulajdonos Leopold Gyula szerkesztő

irodáját jelentősen megnagyobbítva és a modern reklám követelményeinek megfelelően berendezve (987-10.9)

Erzsébet-körút 41. szám

alá helyezte át, ahol szakavatott pontos és lelkiismeretes tevékenységet fog kifejteni továbbra is ugy a hirdetőközönség, mint a sajtó érdekében.

Hirdetmény.

A bánlakai hitbizományi uradalom városi gulyájából 27 drb számfelüti 2-3 éves üsző eladásra bocsájtatik. Bővebb felvilágosítás nyerhető az uradalmi irodában Bánlak, Torontálmegye. 1016-4.4

RÁMPÁS

literje 30 krajcár

Dr. Brájjer Lajostól.

Kapható

Zápolya-utca 1. szám alatt

a házmesteri lakásban.

(828-x.42)

Pénz-

kölesönt folyósítatunk állami, megyei, városi, vasuti tisztviselőknél, nyugdíjkepes magán-hivatalnokoknak, kiknek évi törzsfizetésük legalább 1800 korona, továbbá nyugdíjasoknak, kiknek évi nyugdíja legalább 1200 korona. 60 óra havonként kamat és tüke törlesztéssel együtt minden 1000 korona után fizetendő 22 korona 50 fillér törlesztés mellett.

Váltókölesönt földbirtokosoknak, vállalkozóknak, kereskedőknek és iparosoknak a legmagasabb összeg erejéig, ugyancsak a fenti módozat szerint.

Földbirtokra törlesztéses kölesönt 30.000 koronáig 4 1/2%-ra, 30.000 koronán felüli összegeket pedig 4 2/100%-ra, mellett, nemesak minden előleges költség nélkül, hanem még a szükséges birtokbeadási költséget is mi előlegezzük.

Kölesönt értékpapírokra, sorsjegyekre, takarékpénztári, bank vagy bármilyen más részvényekre, értékük 90-95 százalékáig.

Jeizálog- és ingatlan-forgalmi intézet

Nagybecskereken,

Hunyady(Fő)-utca 616/17. szám, I. emelet.

991-25.6

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.